

De Saamwerker

Orgaan van de bond
van Christelijke
Gereformeerde
Mannenverenigingen
in Nederland

74ste jaargang
september 2017

3

PAGINA IN DIT NUMMER:

- 2 Van de voorzitter
- 3 Meditatie Deut. 6:4
- 5 Bijbelstudie Psalm 6
- 7 Boekbespreking
- 8 Bijbelstudie Charis bij Paulus
- 11 Nieuws uit Veenendaal
- 12 Beknopte Gereformeerde Dogmatiek
- 14 Vragen staat vrij
- 16 Het genadeverbond
- 19 Reformatische prediking anno 2017
- 24 Bondsdag

Colofon

**Uitgave van de Bond van Christelijke
Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland**

Internet: www.mannenbond-cgk.nl

Versijnt 4x per jaar

Volgende uitgave D.V. medio nov./dec.

Commissie van redactie

A. Kok, Veenendaal

ds. C.J. Droger, Vlaardingen

Redactieadres

A. Kok

Regentesselaan 66

3905 GX Veenendaal

telefoon: 0318-529646

akok@klikSAFE.nl

Secretariaat

A. Kok

Regentesselaan 66

3905 GX Veenendaal

telefoon 0318-529646

e-mail: administratie@mannenbond-cgk.nl

(voor boekrecensies, ledenadministratie
e.d.)

Abonnement

Leden € 12,50 per jaar

Niet-leden € 17,50 per jaar

Losse nummers € 2,50 per exemplaar

Postgiro NL23INGB0000992401 t.n.v.

Bond van Chr. Geref. M.V. te Zeist

© Bond van Christelijke Gereformeerde Mannenverenigingen
in Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag
worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, opgeslagen
in een geautomatiseerd gegevensbestand of uitgezonden,
hetzij elektronisch, mechanisch door middel van fotokopie,
microfilm, opname of op welke wijze dan ook, zonder voor-
afgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende op
het auteursrecht.

Van de voorzitter

Misschien deed u het ook wel: in uw vakantie stilstaan bij 500 jaar Reformatie. Mijn vrouw en ik deden dat ook en daarom bezochten wij in de achterliggende weken o.a. Mansfeld, Wittenberg en Leipzig. Met veel genoegen las ik ook de biografie over Luther van prof. Selderhuis. Het is goed om stil te staan bij wat God in de tijd van de Reformatie aan zijn kerk heeft gegeven. En het is goed om je te verdiepen in de werken die toen zijn gepubliceerd en die nog steeds tot zegen zijn. Zo lees ik voor mijzelf de Institutie weer en ik kan zeggen met veel genoegen. Er valt van dit boek veel van te leren, ook voor je persoonlijk geestelijk leven.

Een bijzondere herdenking van de kerk-hervorming zal plaatsvinden op D.V. 28 oktober a.s. Met de leden van vier mannen-bonden hopen we bij elkaar te komen in de Oude Kerk te Putten en te luisteren naar de referaten van prof. A. de Reuver en prof. A. Baars. Ik kijk er naar uit om ook velen uit onze kring te ontmoeten en laten we hopen op en bidden om een gezegende en samen-bindende dag.

Voordat deze bijeenkomst zal plaatsvinden, zullen de vergaderingen van de mannenverenigingen in het nieuwe seizoen begonnen zijn. Ik wens u goede en gezegende avonden toe, waarbij het Woord zal opengaan voor uw hart en uw hart voor het Woord.

Een liefdevolle groet, broeders!

Ds. C.J. Droger

'Hoor, Israël! de HEERE, onze God, is een enig HEERE!' (Deut. 6:4)

De tekst bepaalt ons bij hoe de HEERE reformerend werkt. Woorden uit de 'afscheidspraak' van Mozes. Mozes gaat naar het hemelse Kanaän. Zijn stem zal niet meer klinken, maar dat is het belangrijkste niet. Als het volk dan maar leert en beoefent om naar de stem van de HEERE te luisteren. Uiteindelijk heeft de HEERE er recht op, dat heel het verbondsvolk zich door de God van het verbond laat gezegen. Daar zullen ze ook met elkaar en ieder persoonlijk goed mee af zijn!

Hoofd

Daarbij is het zaak, dat ze de oren die ze van God hebben gekregen, goed gebruiken. De stem van God klinkt, maar ook andere stemmen. Stemmen van binnenuit, die bij God vandaan willen houden. Stemmen via de afdogendienaars die ze in Kanaän zullen ontmoeten en die ook later vanuit andere landen de grens zullen oversteken. Daarom benadrukt Mozes dat het van levensbelang is om de HEERE te kennen en te erkennen als de enige en levende God. Dat moet het volk goed in zijn oren knopen. De HEERE is de enige echte God. Hij alleen, want de afgoden zijn 'nietsen'. Ze zijn leeg en ze laten leeg. Ze geven ten diepste niet, maar ze nemen. Laat Israël dit goed horen en ter harte nemen!

Hart

Omdat de HEERE de enige ware God is, heeft Hij ook alle recht op heel de mens in het algemeen en op heel Zijn verbondsvolk in het bijzonder. Leer en leven hangen samen. Uit deze woorden – tot op de dag van vandaag de geloofsbelijdenis van een

Ds. J. van Walsem

vrome Israëliet – vloeit daarom het volgende voort: 'Zo zult gij de HEERE, uw God, liefhebben, met uw ganse hart, en met uw ganse ziel, en met al uw vermogen. En deze woorden, die ik u heden gebied zullen in uw hart zijn.' De dienst van de HEERE is immers een liefdedienst en ware liefde laat geen derde toe. Daarom is het maar niet genoeg om iets over de HEERE te weten van horen zeggen, maar is het nodig om Hem te kennen in een persoonlijke liefdesrelatie.

Dat begint bij Hem, bij luisteren naar Zijn stem, waarin klinkt wat Hij op Zijn hart heeft, maar door de genade van de Heilige Geest, komt er wederliefde in het hart. De HEERE dingt naar het hart van Zijn volk, Hij heeft daar alle recht op. Daar begint ook de ware reformatie.

Naar het woord van Calvijn kunnen we zeggen, dat ons hart door de zonde een fabriek is van afgoden. We kunnen ons hart zetten op iets naast God of op iets in de plaats van God. Vleselijke lusten als geldgierigheid en hoogmoed doen zich aantrekkelijk voor in de verleidingen van rijkdom en ons ego. De seksuele begeerten kunnen het hart vervullen. Maar ook een stuk tevredenheid onze godsdienst kan een afgod voor ons zijn.

Als de HEERE ons reformeert roept Hij ons met kracht en klem weg bij die afgoden die naar de dood voeren, tot Zichzelf, Die Zijn volk het leven geeft. Ook in het nieuwe seizoen klinkt weer de oproep: 'Mijn zoon, geef Mij uw hart.' Een woord dat we vaak gebruiken in de omgang met jongeren,

maar dat toch niet minder van kracht is in de ouderdom. Nee, we kunnen en willen dat hart niet vanuit onszelf aan de Heere geven. Echter, waar we gaan zien wat er in ons hart door de zonde huist en schuilt, gaan we ook de noodzaak zien om het hart aan de Heere te geven. Christus Zelf leert ons dat in Mattheüs 15: 'Uit het hart van de mens komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen.'

Wat wordt het dan een wonder, dat de HEERE zegt: Geef dat hart maar aan Mij! Tegelijk is het dan ook van levensbelang om met dat hart, waarin zoveel zonde huist en schuilt voortdurend te bewaken. Dat is een zaak voor het persoonlijk leven, maar de HEERE wil er ook het kerkelijk leven, gemeentelijk leven en verenigingsleven in het nieuwe seizoen bij inschakelen. Hij wil met zondaren spreken van hart tot hart, maar de HEERE geve ook op de verenigingen onder Zijn zegen contacten van hart tot hart.

Handel en wandel

Tegelijk is het zo, dat een 'nadere reformatie' nodig is en blijft. Waar de Heere in het hart komt wonen, komt het hele leven onder Zijn beslag te staan. Daarin is ook een 'telkens weer' en – als het goed is – een 'hoe langer, hoe meer'. Mozes spreekt ook over 'uw ganse ziel en met al uw vermogen'. Ons leefgedrag en geefgedrag hebben ook reformatie nodig. Aan de ene kant moet dat sterven aan eigen ik, aan de andere kant wil de Heere dat ook door Zijn Geest inschakelen om Hem te dienen. Hij wil bemind worden en gediend worden ook via verstandelijke en materiële vermogens. In het vervolg noemt Mozes het van groot belang dat de woorden van God worden doorgegeven aan een nieuwe generatie. De eerstverantwoordelijken zijn de ouders, maar binnen de

verbondsgemeente is de roeping breder. De gemeente bidt bij de doop van kinderen van de gemeente, maar ook daarna zijn we binnen de gemeente aan elkaar gegeven. Om samen met al de heiligen de liefde van God in Christus te kennen, door te geven, tot verheerlijking van Zijn Naam, tot aansporing van hen die deze liefde nog niet kennen, tot bemoediging van hen die bestreden en aangevochten worden. Om ons ook af te vragen: Wat zijn de afgoden van mijn hart en van onze tijd, in en buiten de kerk, maar niet minder: Wie is de levende God? Hoe openbaart Hij Zich in Christus? Hoe werkt Hij door Zijn Heilige Geest in hart, hoofd en handen? Verootmoedigend is dat we dit nodig hebben. Door onze val in Adam zijn we het beeld Gods kwijtgeraakt: Ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. Ware reformatie kent dan ook de bede: O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk! Spreek, HEERE, want Uw knecht hoort.

De eerste boetpsalm - Psalm 6

In deze psalm is sprake van de toorn van God. De Heere heeft Zich afgewend. De dichter smeekt: “Keer weder, Heere, red mijn ziel.” Rondom zijn vijanden, werkers der ongerechtigheid. Maar zij zullen afdruipten. “Wijkt van mij, al gij werkers der ongerechtigheid!”

De opbouw van deze psalm is als volgt:
6 : 2 - 6 bede, 6 : 7 - 8 klacht, 6 : 9 - 11
zekerheid van verhoring

In vers 2 bidt hij wat niet moet gebeuren. “O Heere, straf mij niet in Uw toorn en kastijd mij niet ...” In de verzen 3 - 5 bidt hij positief - wat hij wel verlangt. “Wees mij genadig ... genees mij ... keer weder Heere ... red mijn ziel ... In vers 6 volgt een motief voor zijn gebed. “Want ...”

In vers 2 bidt hij: “O Heere, straf mij niet in Uw toorn.” Het kan heel goed zijn, dat hij Gods toorn heeft opgewekt door een overtreding - door zonde. Gods toorn hangt samen met Zijn heiligheid en met Zijn recht. God is geducht. Gods toorn is reëel en noodzakelijk. Gods toorn gaat ver boven onze kleinsmenselijke gedachten uit! In alle liefde ligt opgesloten: de mogelijkheid van toorn.

De toorn van God (die de dichter ervaart) noopt tot zelfonderzoek! Dat is een duidelijke Bijbelse lijn. De Heere wil niet dat Zijn kinderen in de zonde leven. Laten we dat nooit vergeten. Als er moeilijkheden op onze weg komen - laten we dan onszelf onderzoeken. Kan het zijn, dat de Heere ons wil corrigeren? Om een zonde in ons

gedrag of in ons hart? In ieder geval moeten wij het met de Heere God bespreken in ons gebed. De dichter bidt om Gods toewending: “Wees mij genadig!” Hij vraagt om helpend ingrijpen: “Verlos mij om Uwer goedertierenheid wil.” De werkwoorden zijn belangrijk: Genadig zijn (ontfermen), genezen, wederkeren, verlossen. Uit deze woorden blijkt de inhoud van zijn gebed. Treffend zijn de woorden: “Wees mij genadig!” Vergelijk deze smeekbede met Psalm 103, waar een vader zich ontfermt over zijn kind. Het gaat om de ontfermende toewending van God. Dat is het wonder, dat God zó is. Daar moet de dichter het van hebben. Het tweede werkwoord is: Genees mij. Dat behoort bij God. Hij is een Heiland. De genezing die hier aan God gevraagd wordt, betreft de hele mens. De dichter spreekt van zijn beenderen en van zijn ziel. Uit de bede “genees mij” volgt niet automatisch dat hij ziek is! Dat zou kunnen, maar het hoeft beslist niet. De bede “Keer weder!” veronderstelt dat God Zich van hem heeft afgewend. Hij smeekt om toewending! “Red mijn ziel; verlos mij.” Hij verkeert duidelijk in nood en roept tot God. Zijn lichaam en zijn ziel zijn diep geschokt. Zelfs de dood kijkt om de hoek. Het is geen wonder dat hij bang is. “En Gij Heere, hoe lange?” In klaagpsalmen hebben we vaker afgebroken zinnen. We kunnen de zin aanvullen met woorden uit Psalm 13 : 2 - “Hoe lang, Heere, zult Gij mij steeds vergeten?” “In de dood is Uwer geen gedachtenis.” De dichter vergelijkt zich hier met een stervende. Alleen door de dood van de Heere Jezus is alle schuld betaald. Er is verzoening door voldoening. De Zaligmaar heeft met Zijn dood God verheerlijkt.

De dichter is er niet voor zichzelf; hij verlangt God groot te maken (vers 6b).

In de verzen 7 en 8 volgt de klacht. Zijn gebed (vers 2 - 6) is mede op deze klacht gegrond. Wij horen van het persoonlijk leed van de dichter; hij heeft slapeloze nachten. In vers 8 hoort u van vijanden; in vers 11 komen die vijanden nog een keer voor. De dichter lijkt in de steek gelaten; hij is geïsoleerd.

In vers 9 komt de grote wending door de zekerheid dat de Heere zijn smeken heeft gehoord. Hij zal zijn gebed aannemen. Daar zingt hij van. Het is een plotselinge overgang. Een dergelijke overgang komt meer-malen voor in klaagpsalmen. (Psalm 31:20. Ps.56:10. Ps.69:31. Ps.140:13) Er klinkt een heel andere toon. In de eerste acht verzen hoort u een klacht en een gelovig smeekgebed. In vers 9 en verder: daar spreekt het vaste geloof. De dichter spreekt uit dat de Heere zijn gebed gehoord heeft. Onder het bidden ontvangt hij de zekerheid dat de Heere God hem helpen zal. In de verzen 9 - 11 volgt een beschrijving van de verhoring. De dichter heeft de zaken heel zuiver verwoord! Hij is bijzonder geleid door de Heilige Geest. Hij noemt zijn vijanden werkers der ongerechtigheid (euvelddaders), vanwege het kwaad dat ze hem aandoen. Hij roept hen toe, van hem te wijken! Ze moeten hun aanslagen staken, want de dichter weet dat de Heere zijn gebed verhoort. Al zijn vijanden zullen zeer beschaamd worden. Hun aanslagen mislukken. Aanvankelijk was de dichter verschrikt, maar nu zijn de vijanden verschrikt. De Heere is zo machtig! Als Hij komt, moeten de kwaaddoeners wijken. De Heere Jezus Christus had geen enkele zonde. Hij heeft wel Gods toorn en straf gedragen! De zonden van Zijn volk zijn Hem toegerekend. Jes. 53:4,5. 2 Kor.5:21. 1 Petr.2:24. Christus was van God verlaten opdat wij nimmermeer verlaten worden.

Hij droeg de vloek. Straks zal Hij komen om te oordelen. Al Zijn vijanden zullen zeer beschaamd en verbaasd worden! Buig bijtijds uw knieën! Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden, gij en uw huis! Ook uw huis, door bekering en door het geloof in de Zaligmaker.

Gespreksvragen

1. Vindt u het belangrijk te weten of de dichter wel of niet ziek was?
2. De NBV vertaalt: "Straf mij niet in Uw woede." Mogen wij dat zeggen "woede"? Is daar grond voor?
3. "O Heere, straf mij niet in Uw toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid!" Kunt u zich voorstellen, dat mensen zeggen: Dit is niet meer van onze tijd? Stoot het niet af, zo'n begin?
4. De toorn van God - is dit nog een realiteit? Hoe krijgen wij daar feeling voor?
5. Is zelfonderzoek voluit Bijbels? Ziet u de zin ervan, en de zegen ervan?
6. Kunt u weten of de Heere uw gebed verhoort?
7. Waarom gebruikt de dichter steeds de naam HEERE (Jahwe)?
8. Het voornaamste doel van het leven is toch: God loven?! Wat betekent dat concreet voor u?

Boekbespreking

Luther, een mens zoekt God

Prof. dr. H.J.Selderhuis

Uitg: De Banier

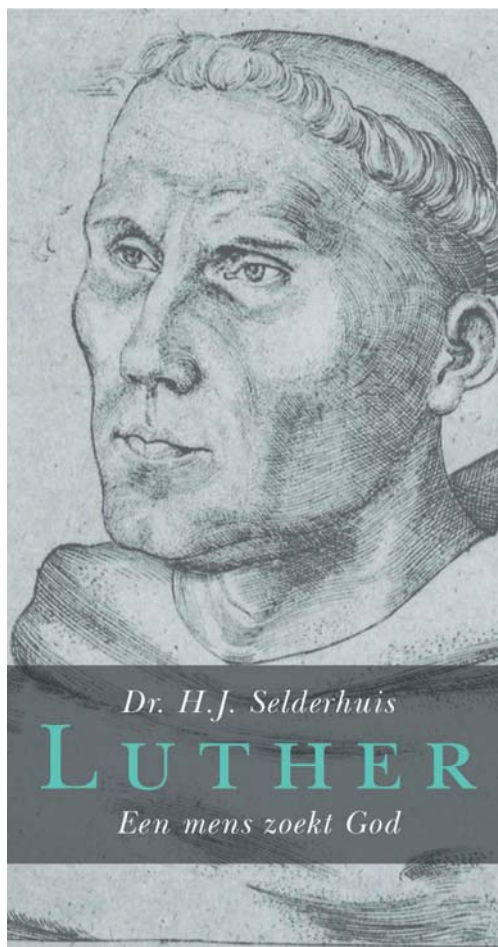
Prijs: €24,95

Het jaar 2017 is het "Lutherjaar". We leven toe naar het 500-jarig gedenkjaar van de Reformatie 31 oktober 1517-2017. Veel boeken zijn er al verschenen rondom deze herdenking. Bij uitgeverij "De Banier" verscheen een biografie over Luther, geschreven door Prof. Selderhuis. Hij schrijft deze biografie zoveel mogelijk met de woorden van Luther zelf.

We leren o.a. het karakter van Luther kennen. Wat kon hij moeilijk zijn voor zichzelf, maar ook voor de mensen om hem heen. Door zijn roepingsbesef en daadkracht lukt het hem om veel te publiceren. In dit boek maken we kennis met citaten uit de brieven van Luther, zijn tafelgesprekken en zijn preken. De genade die hij anderen verkondigt, heeft hij zelf hard nodig.

In dit boek is een christenmens aan het woord. Een gerechtvaardigde zondaar, die zijn leven lang van de genade in Christus heeft moeten leren leven. Het boek is de moeite waard om te lezen. Aanbevolen!

A. Kok

Bijbelstudie

Charis bij Paulus 3

Dr. T.M. Hofman

Nadat we in de eerste twee artikelen meer gelet hebben op charis in Paulus' persoonlijk leven, willen we in twee bijdragen vervolgens stilstaan bij genade in het ambtelijk werk van de apostel. Er is geen waterdichte scheiding tussen het persoonlijke en ambtelijke, maar we letten nu meer op specifieke aspecten van de ambtelijke dienst. In 1 Cor. 15 vers 10 voltrekt zich de overgang van de 'beroepingsgenade' naar de genade bij de apostolische werkzaamheid. In het missionaire werk draagt de genade van de roeping vrucht. Genade omvat ook de kracht van God die mensen redt (Hand. 15 :11) en rechtvaardigt (vgl. Rom. 3 :24). Daarbij wordt de dienst van de apostel ingeschakeld. Zo mogen mensen leven 'onder de genade' (Rom. 6 : 14). De bekering van Paulus en zijn roeping hebben hem gemaakt tot een apostel om het Evangelie te verkondigen. Dat werk van God blijft dus niet zonder gevolg, want door Paulus' prediking zijn mensen behouden. Zijn apostolische arbeid en alle inspanningen zijn dus 'niet tevergeefs' geweest (vgl. Filip. 2 :16 en 1 Thess. 2 :1; 3:5). Paulus heeft resultaat mogen zien!

Succes voor Paulus?

Een kernvraag die zich opdringt: Hebben wij hier te doen met een successtory van Paulus?

Enerzijds noemt Paulus zich met het oog op zijn eertijds 'de minste van de apostelen' (1 Cor. 15:9). In 1 Cor. 15:10 lijkt het echter alsof Paulus daarentegen gaat roemen. Hij zegt zich meer ingespannen te hebben dan de anderen en dat niet tevergeefs. Sterke woorden geven uitdrukking

aan Paulus' totale inzet ten dienste van de evangelieprediking. Valt er dan toch een accent op zijn prestatie? Hoe durft Paulus zo'n vergelijking aan (als je dat vergelijkt met 2 Cor. 10:12 evv)? We moeten er op letten dat alles in 1 Cor. 15:10 omrankt wordt door 'de genade van God' aan het begin en aan het einde van dit vers. Niet ik, zegt Paulus, maar het is alles genade: wie ik mag zijn en wat ik in de dienst mag doen. Is er dan toch sprake van een zekere synergie of samenwerking? Het is geen successtory van Paulus en zijn inzet. Niet de genade en Paulus hebben samengewerkt, maar de genade die met of bij Paulus was en waarvan hij het instrument was, heeft met zo'n groot resultaat gewerkt. De genade heeft heel zijn persoon en arbeid doortrokken, zoals gist in het deeg werkt.

Er valt in 1 Cor. 15:8-10 te denken aan een zekere pendel in het spreken van Paulus tussen een overdreven laag zelfbeeld en 'aanmatiging'. Dat laatste wordt dan weer afgezwakt door het slot van 1 Cor. 15:10. Paulus roemt niet over zichzelf als een charismatisch mens. Hij steekt dieper af naar de effectiviteit van Gods genade. Charis is de eigenlijke drager van de arbeid in het evangelie. Ten diepste is het alles uit genade voor Paulus' persoon en zijn dienstwerk. Het apocriefe boek Sirach 33:16-17 biedt een interessante vergelijking:

'En ik ben de laatste ontwaakt gelijk een die achter de wijnlezers de druiven na-leest, [nochtans] ben ik door den zegen des Heeren bevorderd, en heb de wijnpers gevuld gelijk een wijnlezer. Merkt dat ik niet voor mij alleen heb gearbeid, maar voor al degenen, die onderwijzing zoeken.'

Bij Jezus Sirach staan deze woorden binnen een bepaald kader. Hoewel alle dagen en alle mensen van nature gelijk zijn, nochtans heeft God de een boven de ander begiftigd (met gaven) en verheven.

Priesterdienst onder de heidenen

Romeinen 15 : 16-19 geeft een inzicht hoe Paulus aankeek tegen zijn evangeliedienst onder de heidenen. In vers 16 vallen de cultische termen op die de apostel gebruikt. Hij ziet zijn werk als ‘priesterdienst’ aan het evangelie (hierourgein = priesterdienst verrichten). Paulus is de liturg van Jezus Christus onder de volken. De apostel verschijnt voor God met de heidenen, geheiligd door de Geest, als een offergave. In vers 17 getuigt de apostel van ‘roem in Christus Jezus’. Die band van Paulus met Christus Jezus is hier wel vergeleken met de Leviet die de Priester assisteert. De dusdanig gekwalificeerde roem bewaart Paulus ervoor om in de fout te vallen van de ‘sterken’ in Rome, die zich zo graag beroemen op hun evangelische vrijheid. Lekkerkerker schrijft: “Hij weet van de neiging bij zichzelf zich op iets te gaan beroemen, gaat welbewust in tegen het gevaar dat hem vanuit eigen natuurlijke geaardheid bedreigt: ‘te ver te gaan’ in een brief... door hoog op te geven van eigen arbeid.” Voorzichtigheid en bescheidenheid nemen het hier op tegen de roem in zichzelf. Paulus dekt zich in tegen de eventuele verwijten van tegenstanders. Deze roem is ‘in Christus’ gefundeerd, wordt door Hem begrensd en is gericht op de dienst van God. De zelfroem valt niet buiten de priesterlijke dienst van de apostel. Het hoofdaccent valt op het werk van Christus en Paulus weet zich instrument in Zijn dienst. In grote contouren en met blijde kleuren tekent hij zijn arbeid als genadewerk. Door Paulus werkte Christus de gehoorzaamheid van de heidenen (zie vers 18). Daarbij spelen allerlei facetten mee

(zie vers 19). Vaak verrichtte de apostel pionierswerk, waarbij hij niet voortbouwde op andermans werk (zie vers 20). Zo mocht hij een middel in Gods hand zijn waardoor Jesaja 52 vers 15 vervuld werd. Paulus heeft zo in zijn dienstwerk het Evangelie van Christus door genadekracht mogen vervullen.

Weet Paulus wel maat te houden?

Het gedeelte 2 Cor. 11:1 tot en met 2 Cor. 12:13 wordt wel ‘Narrenrede’ genoemd. Paulus ‘bewijst’ op een heel bijzondere manier zijn apostolaat. Gaat Paulus in zijn ‘undercover’ operatie als ‘dwaas’ niet te ver? Wat valt er te denken bij die woorden in 2 Cor. 12:11a ‘Ik ben door te roemen dwaas geworden!’ Het is juist ook hier een vereiste om te letten op de retorische dimensies en de sociale context van Paulus’ roemen. De apostel zoekt aansluiting bij de retorische theorie, de opbouw van redevoeringen e.d., van zijn dagen. Het gedeelte van 2 Cor. 11 en 12 raakt het filosofische debat over de acceptabele grenzen van zelf-lof. Reeds de kerkvader Johannes Chrysostomos zag op het punt van de zelfroem een duidelijke lijn naar de klassieke oudheid (het werk van Plutarchus). Het is verrassend te bemerken hoe ook in het recente Paulusonderzoek aandacht voor deze thematiek bestaat. Of en hoe er verbanden liggen is geen eenvoudige zaak.

In zijn eertijds roemde Paulus ook (Filip. 3:5-6). Hoe verhoudt dat roemen zich tot 2 Cor. 11 en 12? Volgens de opvatting van het New Perspective on Paul zou het in Filip. 3 niet gaan om roemen in eigengerechtigheid, maar om vertrouwen op iets anders dan het geloof in Jezus Christus. Toch wordt daarmee geen recht gedaan aan de ervaring van Paulus in zijn vroegere leven. In Romeinen 1 plaatst Paulus de hoofdstroom van het Jodendom m.b.t. de menselijke mogelijkheden op een lijn met de heidenen. Paulus

verbindt zijn vervolging van de gemeente met een nauwgezette inachtneming van de wet (zie Filip. 3 :6a). De verschijning van de Opgestane is voor de apostel van beslissend belang ook voor zijn visie op de wet. In zijn eertijds stond de vervolging van de gemeente letterlijk in het kader van een farizee onberispelijkheid. Zijn geloofservaringen en -inzichten geeft Paulus (o.a. in Filip. 3) in autobiografische vorm weer. De waarheid van zijn boodschap heeft de apostel zelf ervaren. Het is niet toevallig dat ook in Gal. 1 : 11-14 de verbinding tussen ijver en vervolging van de gemeente wordt gelegd. Zowel in Filip. 3:4 als in 2 Cor. 11:18 vinden we een ironische toon. In beide gevallen wordt Paulus uitgedaagd om te zeggen wat hij liever niet zegt en te spreken als een onverstandige (afroon, vgl. 2 Cor. 11:16ev.). De apostel gebruikt de argumenten van zijn 'Griekse' tegenstanders. De context van 2 Cor. 10-13 is geen polemiek met het Jodendom. In 2 Cor. zien we tot tweemaal toe een opbouw van het onjuiste tot het juiste roemen. Vanaf 2 Cor. 11:23b beroemt de apostel zich op zijn zwakheden. In 2 Cor. 12:1-10 begint Paulus weer met eigenzinnig roemen en toch eindigt ook dat gedeelte met Paulus' zwakheden. De 'Griekse' tegenstanders van de apostel beroemen zich erop dienaren van Christus te zijn. Het beslissend omslag punt is hoe men dienaar van Christus moet zijn, namelijk in 'een kruisvormig leven' (2 Cor. 11:23b). Hoogmoedig roemen staat in feite haaks op het besef van eigen zwakheid en de afhankelijkheid van de genade van God in Christus.

Gespreksvragen

1. Gebruikt u bij uw studie persoonlijk of in verenigingsverband de apocriefe boeken wel eens? Zo ja hoe dan; zo nee, waarom gebruikt u die boeken niet?
2. Waarom zou Paulus in 1 Cor. 12:2ev in de derde persoon spreken? Zou u een vergelijking kunnen maken met het gebruik 'in de Tale Kanaäns' waarbij je opmerkt dat iemand over eigen geloofservaringen in de derde persoon spreekt?
3. Zou Paulus na zijn bekering nog last hebben gehad van de gevaren van eigen roem? Hoe ligt dat in ons persoonlijk leven en wat kunnen we daarbij voor elkaar betekenen?
4. Wat kunnen wij ervan leren dat Paulus in zijn brieven taalvormen gebruikt die ontleend zijn aan zijn eigen tijd? Zijn er aan dat gebruik grenzen en zo ja welke?
5. Waar zit volgens u het kernprobleem bij de verkeerde eigen roem?
6. Wat weet u van de opvattingen van het New Perspective on Paul en welke invloed heeft deze stroming op de klassiek reformatorische uitleg van de brieven van Paulus?

De maand september is weer aangebroken. Het nieuwe vergaderseizoen gaat weer beginnen. Hopelijk, bent u er blij mee. Voor sommigen onder u kunnen zomermaanden soms zo stil zijn. Dan is het fijn om elkaar als leden van de mannenvereniging weer te ontmoeten. Samen bezig zijn met het onderzoek van Gods Woord. Elkaar opschermen en bemoedigen. Dat hebben we zo nodig in deze tijd. De zomer van 2017 was onrustig op diverse terreinen. Nationaal en internationaal. Waar zal het eindigen? De Heere weet het! Hij regeert! Waar zijn we veilig? Bij Hem zijn we veilig! Geloof u dat? Dan is er in uw leven, door genade, wel wat gebeurd. Dan is de Heere door Zijn Geest u te sterk geworden. Dan zijn de woorden van Zondag 1 van de Heid.Cat. u niet vreemd. Dat geeft rust in onrustige tijden! Fijne avonden op de mannenvereniging toegewenst. Probeer trouw aanwezig te zijn. Op 22 februari bestond de mannenbond van de Gereformeerde Gemeente 25 jaar. Langs deze weg willen we hen nog feliciteren. We spreken de wens uit dat de broederlijke contacten die er zijn versterkt mogen worden.

Graag doe ik een oproep namens het bestuur de bijzondere Bondsdag op D.V. zaterdag 18 oktober in Putten te bezoeken. Vier mannenbonden hopen stil te staan bij het onderwerp "500 jaar Reformatie". Uitnodigingen zullen u bereiken. Uw echtgenoten, vrienden en kennissen zijn ook hartelijk welkom. De Oude Kerk van Putten is groot genoeg.

In deze Saamwerker vindt u een afdruk van de flyer. Op dit moment (31-8) zijn de titels van de referaten nog niet bekend. Vandaar

de woorden "Calvijn" en "Luther".

Als bestuur hebben we afscheid genomen van br. H. Vlastuin. Hij moest een keuze maken vanwege andere taken in de kerk van de Heere. We willen hem dankzeggen voor wat hij voor onze bond heeft mogen doen. Over de invulling van de ontstane vacature zult u nog wel vernemen. Ds. W.A. Capellen hebben we tijdens de bestuursvergadering hartelijk welkom geheten.

Als bestuur hebben we ook gesproken over de gestelde vraag tijdens onze ledenvergadering m.b.t. het toesturen aan de verenigingen van het jaarverslag. We hebben besloten om dit niet te doen. Een actueel jaarverslag is een wezenlijk onderdeel van de ledenvergadering. Wordt dit van tevoren al toegestuurd dan gaat het wel zijn waarde verliezen tijdens de vergadering.

Binnen het bestuur zijn een paar taken opnieuw verdeeld. Ds. G.J. Post is nu tweede voorzitter en ds. W.A. Capellen algemeen adjunct.

Een hartelijke groet, namens het bestuur
A. Kok (secretaris)

Even aandacht voor:

- Gezamenlijke Bondsdag zaterdag 28 oktober om 10 uur in de Oude Kerk te Putten. Aanvang 10 uur.
- Uiterste inleverdatum kopij voor De Saamwerker nummer 4-2017: zaterdag 11 november 2017.

Voor alle data geldt D.V.

De kerk

BGD. Geloofsleer door dr. J. van Genderen
en dr. W.H. Velema.

Ds. A.K. Wallet

Hoofdstuk 14

Par.50: Het Woord als genademiddel.

50.1. De functie van het Woord.

God spreekt in Zijn Woord tot ons en Gods Woord vraagt ons antwoord. Het is Gods bedoeling dat Zijn Woord ingang zal vinden in ons hart. Er is een devaluatie aan de orde m.b.t. het woord door de stroom van informatie via de media. Daarbij komt nog de beeldcultuur.

Toch blijven we op het Woord aangewezen om zalig te worden. Er zijn rijke beloften: “Mijn Woord dat uit Mijn Mond uitgaat, zal niet leeg tot Mij wederkeren, maar het zal doen wat Mij behaagt en dat volbrengen waartoe Ik het zend” (Jes. 55:11). Het is de prediking van Jezus Christus. Het is een creatieve macht door het werk van de Heilige Geest.

Hij neemt mensen in Zijn dienst om het Woord door te geven en te verkondigen.

50.2: Woord en Geest

a. De Geest gebruikt het Woord als middel der genade. Hoe is de verhouding tussen Woord en Geest?

Soms wordt dat als een eenheid gezien. Denk aan Hebr.3:7, waar van een Schriftgedeelte gezegd wordt: “Gelijk de Heilige Geest spreekt”. Zelfs wordt van de verkondiging van het Woord gezegd dat men het Woord van God gehoord had (1 Thess.2:13; 2 Th.2:14).

In Ef.6:17 wordt het Woord van God het zwaard van de Geest genoemd. Er is verbinding van Woord en Geest zodat in Hand.7:51 verzet tegen het Woord verzet tegen de Geest genoemd wordt. Toch blijven we onderscheiden tus-

sen Woord en Geest. We bidden of de Geest Zich bij het Woord wil paren.

b. Enkele gedachten van Augustinus, Luther en Calvijn

Luther nam de onderscheiding van Augustinus over tussen uiterlijk en innerlijk woord. Mensen kunnen het alleen tot het oor brengen, maar God brengt het in het hart. De uiterlijke prediking moet vóórgaan en de innerlijke komt daarna en daardoor.

Luther: Het woord brengt Christus in ons hart door de Heilige Geest. Het woord bestaat uit geboden en beloften, maar het is in zijn kern: Evangelie, belofte.

Calvijn: Als het woord op de rechte wijze wordt verkondigd en het sommigen niet tot zegen is, wil dat nog niet zeggen, dat het voor hen niets te betekenen heeft gehad. Paulus schrijft: “Wij zijn voor God een geur van Christus”. Dat is een geur ten leven of ten dode (2 Kor.2:15,16) Dat laatste is dan het gevolg van het ongelof. Dat is eigenlijk het bijkomstige, want het Woord is naar zijn aard heilzaam. We hebben de verlichting van de Geest nodig.

50.3 Wet en Evangelie

Het Woord van God omvat Wet en Evangelie. De wet is meer dan de 10 woorden, al is deze wel van Fundamentele betekenis voor de verhouding van de Heere en Zijn volk. De kern van het gebod is de liefde. In het Evangelie wordt ons het heil in Christus verkondigd.

Er is een drievoudig gebruik van de wet.

1. **Een burgerlijk gebruik:** De wet van God heeft betrekking op de gehele menselijke samenleving, staat en maatschappij niet uitgezonderd. Rom.13:1-10. Gods eis om de gerechtigheid te betrachten geldt ombeperkt. Hierop is de leer van de algemene genade gegrond, maar heeft ook alles te maken met het koningschap van Christus.
2. **Een pedagogisch gebruik:** De Heilige Geest gebruikt de wet om het zondig karakter van de zonde in ons te onthullen. Zonde in namelijk wetteloosheid, wet doet zonde kennen (1 Joh.3:4; Rom.3:20). De wet functioneert in het kader van het genadeverbond. Het is dus geen geïsoleerde wetsprediking.
3. **Een normatief gebruik:** Het is niet zo dat de wet voor hen die tot geloof gekomen zijn afgedaan heeft, maar zij is voor hen een regel der dankbaarheid en verlangt naar alle geboden van God te leven. Denk daarbij aan Rom.8:4.

Par.51: De sacramenten als genademiddelen.

51.1. In tegenstelling tot de R.K.-opvatting, waar men 7 sacramenten kent (doopsel, vormsel, Eucharistie, boete, laatste oliesel, priesterwijding en huwelijk) kennen wij op grond van Gods Woord 2 sacramenten: doop en Avondmaal.

51.2. Woord en sacrament

Het Woord gaat voorop; de sacramenten zijn afhankelijk van het Woord. God laat Zich horen en zien
Wie Hij in Christus voor ons wil zijn. Hij wil heel dicht bij ons komen, opdat wij Zijn goedheid zullen erkennen. Er is concentratie van de beloften in doop en Avondmaal. Daarin zegt God ons dat het beloofde heil ook voor ons is. Zij dienen om gelovig door

ons ontvangen te worden.

51.3. De werking van de sacramenten

Er zijn twee tegengestelde tendensen: A. enerzijds om de Heilige geest van de sacramenten te scheiden en B anderzijds om de Geest aan de sacramenten te binden.

Ad. A. de Dopersen (o.a.) vinden de sacramenten geen genademiddelen, maar meer tekenen van gehoorzaamheid (H.D.) en betuiging van onderlinge liefde en gemeenschap (H.A.)

Ad.B. Bij Rome zijn de sacramenten niet alleen maar teken maar ook oorzaak van de genade. Dus niet door het geloof alleen, maar door de sacramenten wordt het heil uitgedeeld. Het werk van de Geest is dus gebonden aan het sacrament.

Volgens de Ref. zienswijze hangt de uitwerking van het sacrament niet af van de het sacrament op zich, maar van de Geest, die het als middel gebruikt.

In de ger. theologie wordt gezegd dat het sacrament een teken en zegel is van Gods aanbidding.

De zegen van het Avondmaal valt niet altijd tegelijk samen met de bediening. Wel blijft het sacrament waar en volkomen, ook al wordt het verkeerd gebruikt.

Vragen

1. Merkt u in uw omgeving en bij uzelf dat het Woord en de verkondiging daarvan minder invloed heeft door de beeldcultuur? Moet de kerk daarop inspringen door ook meer aan drama enz. te doen? Heeft H.C. Zondag 35,89 ook ons hierin wat te leren?

2. Hoe wordt in H.C. zondag 31,84 gesproken over de prediking? Welke woorden uit het antwoord zijn typerend voor de rechte prediking?
3. Hoe wordt in antwoord 54 van de H.C. het verband tussen Christus en de Geest gelegd als het gaat over de prediking? Is er ook een prediking zonder de Geest? Wat is kenmerkend voor geestelijke prediking?
4. Moeten wij de prediking 'aanhoren' of 'aannemen'? Denk ook H.C zondag 38: 'de Geest in mij laten werken' en Dordtse Leerregels Hfd. 3+4, par.17
5. Zien we de eenheid van Woord en Geest in Dordtse Leerregels 1,7. H.C.z.20. Hoe kunnen we ons verzetten tegen de Heilige Geest (Hand.7:51)?
6. We lazen over het drievoudig gebruik van de wet. Kunnen we deze los van elkaar zien? Hoe kan de overheid de zonden beteugelen? Is het tweede gebruik van de wet om van zonde te overtuigen van tijdelijke aard in een gelovige? Kun je zeggen dat de wet als richtsnoer het eigenlijke doel is? Zie Ps.119:1, Joh.15:10.
7. Wat is het verschil tussen de Roomse opvatting en de prot. opvatting over het verband van Woord en sacrament? Waar ligt de meeste nadruk op?
8. Wordt het geloof gewerkt door de sacramenten of versterkt? Vr.65. H.C. Is de prediking van het Woord ook tot versterking van het geloof? Zie Kort Begrip vr.50.

Vragen staat vrij

Een vraag van een lid van een mannenvereniging. Het ging op de MV over de bekering. De vraag circuleerde over het begin van de bekering? Is dat in het stuk van de ellende of verlossing of de dankbaarheid? Er werd o.a. opgemerkt dat de bekering begint met verlangen. Kunt u hier iets meer over zeggen?

Bekering is geen onbekend woord voor ons. Vertrouwd zijn we met de zin: je moet bekeerd worden. Mensen tobben soms met de vraag: maar hoe moet dat dan? Nu is er onderscheid tussen bekeerd worden en je bekeren. Beide staat in de Bijbel en dienen we dus ook beide te hanteren. Er staat: bekeert u en gelooft het evangelie (Markus 1:15). Maar er staat ook: Heere bekeer mij dan zal ik bekeerd zijn (Jer.31:18). Het gevaar bestaat dat men op één van beide de nadruk legt. Bij de een is het dan iets wat je zelf moet doen. Die gedachte gaat vaak gepaard met de leerstelling dat we een vrije wil hebben. Als jij maar wilt dan wil God ook wel, maar jij moet wel de eerste stap doen. De andere kant is dat er eenzijdig de nadruk gelegd wordt op het feit dat je bekeerd moet worden.

Hoe? Vraag er maar veel om, zegt men dan. Er wordt dan geheel de nadruk gelegd op de soevereiniteit van God. Iemand zei eens tegen mij: je kunt er wel om vragen maar dat wil niet zeggen dat God het ook doen zal. Dat kun je nooit zeker weten.

Hoe is het dan wel en hoe werkt de bekering? In het leven met de Heere leer je beide zaken verstaan. De heilige Geest is zo'n kundige werkmeester van de bekering dat je leert onderscheiden in de betekenis van bekering.

Ds. A.K. Wallet

Op die MV werd terecht gezegd dat het begint met verlangen. Daarbij kun je denken aan het voorbeeld van een jongen die verliefd wordt op een meisje. Hij verlangt om haar te leren kennen.

In zijn hart houdt hij al van haar en zijn denken is van haar vervuld. Hij zoekt wegen om haar te ontmoeten.

Hoe kwam dat verlangen? Dat kwam doordat hij op de een of andere manier met haar in aanraking kwam en zij maakte indruk op hem en trok hem aan.

Veel meer is dat nu het geval in het leven van de bekering. Dat is in feite ook van een Ander worden.

Hoe? Je hoort een preek en die straalt iets uit van de heerlijkheid van de Heere.

Die tekst gaat je trekken en laat je niet meer los. Het gaat je leven beheersen.

Je hart en je verlangen gaat uit naar wat je hoorde van het werk van de Heere. 'De dichter zingt: 'daar strekt zich al mijn lust en liefde heen'. Soms ben je bang dat het weer weggaat. Daarom zing je weer mee met de dichter: 'ai, neig mijn hart en vurig zielsverlangen.'

Dan heeft de bekering zich ingezet. Dan zeggen we nog niet: Ik ben bekeerd of iets van dien aard. Maar het hart gaat er wel naar uit. Welk effect heeft dit op je leven? Je leven verandert. Soms vrij plotseling, soms ook langzamerhand.

Je gaat dingen laten en andere dingen ga je doen. We zeggen weleens: wat je eerder een last was wordt je nu een lust en wat je eerder een lust was wordt je nu een last. Je kerkgang wordt anders en je Bijbellezen, je bidden, je interesses.

Dat verlangen wordt sterker. Zelfs zou je graag voor 100% de Heere willen dienen. Dat geeft dan strijd tegen bepaalde zonden waar je maar moeilijk mee breken kunt. Je merkt hoe taai de zonde is. Je merkt ook dat je onmachtig bent om de overwinning te behalen.

Dan ga je die tweede tekst leren: Heere bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn.

Je gaat leren dat je diep van de Heere afhankelijk bent in de werking van de Heilige Geest.

En naarmate je de zonden als schuld leert kennen voor God, wordt je verlangen om Christus te kennen als de Zaligmaker geboren. Het verlangen blijft dus maar wordt verdiept naarmate de bekering in je leven verbreed wordt. Zowel in het stuk van de ellende als dat van de verlossing en dankbaarheid is het verlangen naar de bekering aanwezig.

Die jongen die verlangde naar dat bepaalde meisje zal graag bij nadere kennismaking willen komen tot een huwelijk. Daar zit voortgang in. Veel meer is dat in het leven van de bekering. Denk daarbij ook aan H.C. zondag 33 waar gesproken wordt over het afsterven van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Dan is het maar geen verlangen zonder meer, maar een pleiten op de beloften van God in Christus: Al wat hij ooit beloofd heeft zal bestaan. Dus het beste bewijs van bekering is verlangen naar bekering en dat steeds meer. Totdat we bij ons heengaan eindelijk afbekeerd zijn en de drie-enige God daarvoor eeuwig loven en prijzen.

Het genadeverbond

Deel 2

A. Kok

Het Nieuwe Testament

Het griekse woord voor verbond is *diathèkè* en ook hier valt de nadruk op wat de Heere geeft, vraagt en doet. Het is een voortzetting van het in het Oude Testament opgerichte verbond, maar het straalt de genade nog rijker uit. Ook het N.T. spreekt van Gods verbondsbeloften. De geboorte van Christus is teken van het gedenken van Gods heilig verbond met Abraham. Vervulling van Zijn beloften. Op vele plaatsen wordt herinnerd aan Gods verbondsbeloften en verbondseisen. (Hand. 3:25 en 26, Rom. 9:4, Gal. 3:16). Opmerkelijk zijn de woorden die de Heere Jezus spreekt bij de instelling van het Heilig Avondmaal: Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt (Luk. 22:20). Ze doen denken aan de sluiting van het verbond bij de Sinaï, waar Mozes offerbloed sprenkelt op het volk en zegt: Zie, dit is het bloed des verbonds, hetwelk de Heere met u gemaakt heeft over al die woorden (Exodus 24:8).

Ook de Hebreënbrief spreekt over het verbond. Het nieuwe verbond is beter dan het oude verbond. Het bloed van Christus heeft meer verzoenende kracht dan dat van stieren en bokken (Hebr.9:11-2).

Dat brengt met zich mee dat de verbondsroeping ook krachtiger is. De verantwoordelijkheid van het verbondsvolk wat zulke uitnemende beloften krijgt, wordt groter. (Hebr.10:19-31).

Onder Israël in het O.T. waren velen afvallig. Zo is er tweemaal soort verbondsvolk. Ook in het N.T. is er een scheidslijn zichtbaar tussen gehoorzamen, gelovigen en ongehoorzamen, ongelovigen.

Christus en het genadeverbond

Op diverse plaatsen in het O.T. wordt gesproken over een eeuwig verbond en wordt dat in verband gebracht met de komst van de Messias, de Zoon van Abraham en de Zoon van David (Jes.55:3 en Ezech.34 en 37). In de Hebreënbrief wordt Christus genoemd de Middelaar van een beter verbond (Hebr. 8:6). In Hebr. 9:15 en Hebr. 12:24 heet Hij, Middelaar van het Nieuwe Testament en in Hebr. 7:22, Borg van een beter verbond.

Als Borg staat Christus in voor het verbond en voor de realisering ervan. Het verbond is in Christus gefundeerd. Calvijn noemt Christus het fundament en de vervulling van het verbond. De verbondsbeloften worden in Hem en door Hem vervuld. Want zoveel beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen, Gode tot heerlijkheid door ons (2 Kor.1:20) Het gaat .in de verschillende fasen van de verbondsgeschiedenis om één verbond met God. Het middelaarswerk van Christus heeft fundamentele betekenis voor het verbond met Abraham, met Israël en het verbond met ons.

Verbond en verkiezing

Hoe ligt de verhouding tussen deze twee zaken? Deze twee begrippen dekken elkaar niet. Behalve de D.L. I, 6 e.v. spreekt ook de N.G.B. in art. 16 over de verkiezing. In deze twee belijdenisgeschriften wordt vòòr de verkiezing gehandeld over Gods Woord en de verkondiging daarvan. God laat het Evangelie verkondigen (Joh. 3:16) met bevel tot bekering en geloof in Christus, de Gekruisigde. De Evangelieprediking vindt

zijn grond in de verkiezing van God en zo ook het genadeverbond. Zoals het aanbod van genade niet met de verkiezing gelijkgesteld mag worden, is dat ook het geval met verbond en verkiezing. Bij de verkiezing treedt God alleen op. Hij verkiest niet iets in de verkorenen, maar naar Zijn welbehagen. In het genadeverbond komt God ons tegemoet met bepaalde eisen, dat zijn genadeeisen. De Heere eist bekering en geloof in het Evangelie, maar Hij is bereidwillig om ons, op het ootmoedig smeekgebed, geloof en bekering te geven.

Geloof en bekering zijn vrucht van Gods verkiezende genade! Het Evangelie moet aan een ieder worden gepredikt, maar niet ieder wordt zalig.

Verkiezing en verbond vallen niet samen. Het verbond is niet beperkt tot de uitverkorenen alleen. De kring van het verbond is wijder. De beloften van het verbond en de beloften in het Evangelie zijn dezelfde, daar moeten we niets tussen leggen.

Gods beloften in het genadeverbond, Gods beloften in het Evangelie, ze vormen een vaste pleitgrond. Geen rustgrond.

Het is een getrouw woord en alle aanneeming waard: Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE uw Ontfermer (Jesaja 54:10).

Deel 3

Omgang met God en mensen in het genadeverbond

Het verbond gaat eenzijdig van God uit. Hij geeft Zijn genadige toezeggingen en regels waarop mensen niet kunnen afdingen. God en mens zijn geen partners, toch zijn er twee partijen.

Het verbond is bestemd om door de mens bewust en vrijwillig bewaard en aanvaard te

worden.

Altijd gaan Gods beloften vooraf. Bij Abraham in Genesis 17:7: “En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u”. Tot Israël in Exodus 20:2: “Ik ben de HEERE uw God”. En in Leviticus 26:12: “En Ik zal in het midden van u wandelen, en zal u tot een God zijn en gij zult Mij tot een volk zijn”. Gods heilsbeloften worden gegeven in de vorm van een verbond.

De heilige God sluit een verbond met zondaren. Dat verbond kan niet zonder bloed worden ingewijd. Zowel in de O.T. en N.T. bedeling. Christus is de Middelaar van het Nieuwe Verbond, het Nieuwe Testament, en Zijn bloed, het bloed der besprenging spreekt betere dingen dan dat van Abel. God sluit met zondaren een genadeverbond en Christus is de Middelaar die ons met God verbindt.

Het Middelaarschap van Christus en het bloed der verzoening zijn daarbij onmisbaar. In Christus is God met ons, maar buiten Hem om is dat onmogelijk.

We kunnen het genadeverbond omschrijven als de relatie van God en de gelovigen en hun kinderen, die door Hem uit genade tot stand gebracht is en waardoor Hij Zich aan hen verbindt om hun God te zijn en aan hen Zich verbindt om Zijn volk te zijn door Jezus Christus, de Middelaar van het verbond.

Op de belofte volgt de eis

De beloften van God gaan met Zijn eisen gepaard. Zijn belofte bindt ons, verplicht ons tot gehoorzaamheid. Hij geeft zichzelf aan ons en Hij wil dat wij ons aan Hem geven. Zo staat het ook in het doopformulier. We worden vermaand en verplicht tot een nieuwe gehoorzaamheid, tot het aanhangen, betrouwen en liefhebben van

deze enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest. In de belofte van het genadeverbond wordt het heil ons niet alleen voorgesteld maar ook aangeboden en geschonken. Het komt ons uit genade om Christus' wil toe. "Hetgeen wij in Christus hebben".

De belofte van de Heere vraagt om geloof dat er amen op zegt. Niemand heeft dat uit zichzelf, maar het door God geëiste geloof is ons door Hem beloofd (H.C. Zondag 27) en wordt door Hem gewerkt en versterkt (Zondag 25). In het genadeverbond belooft God wat Hij vraagt en vraagt Hij wat Hij belooft. Belofte en eis strekken zich even ver uit. God eist niet meer dan Hij vooraf belooft. Er is in het genadeverbond zelfs een overwicht van de belofte. In dit verbond is alles genade, ook de eis van bekering en geloof.

Verbandsbedreiging en verbondswraak

Voor brekers van het verbond zijn er de waarschuwingen. God kondigt Zijn verbondswraak aan. Hierdoor moet een afkerig volk tot schuldbelijdenis komen. De HEERE blijft Zijn verbond gedenken.

In de N.T. bedeling is er ook de waarschuwing voor het zich blootstellen aan verbondswraak: het onrein achten van het bloed van Christus. Hem te verwerpen in ongelooft.

De inwilliging van het verbond

De belofte van het verbond is geen voorzegging maar een toezegging. Geen veronderstellingen!

De belofte om Kanaän in te gaan ontving elke Israeliet, maar velen konden niet ingaan vanwege hun ongelooft. Gods eis om Hem aan te hangen en te betrouwen moet ingewilligd worden. Schenking en deelachtigmaking zijn beiden Gods gaven naar Zijn welbehagen. Zie ook D.L. III, IV, 8, 9 en 10. Het Woord, het Evangelie, de belofte gaat aan het geloof vooraf (schenking). De Hee-

re belooft Zijn heil, voordat wij geloven en opdat wij zullen gaan geloven. Het geloof werkt de Heilige Geest door middel van het Woord in het hart (deelachtigmaking). De belofte vraagt, beveelt en eist geloof en bekering!

Gods beloven, eist ons geloven!

Reformatische prediking anno 2017

Vervolg

Bijbelse prediking is belofteprediking.

Wie in het midden van de gemeente het Woord bedient, heeft niet zomaar een groep mensen voor zich. Hij bedient het Woord in de gemeente waarmee God Zijn verbond sloot. God staat tot die gemeente in een belofte-relatie. Die verbondsgemeente mag dan ook van zijn voorganger verlangen dat hij de inhoud van de beloften die de gemeente gelden, rijk verkondigt. In de prediking moet het doorklinken dat we in de Heere het met een veelbelovend God te doen hebben; De Vader wil ons tot Zijn kinderen aannemen. De Zoon wil ons wassen met Zijn bloed. De Heilige Geest wil ons doen delen in de verlossing. Middels de belofte zoekt God de omgang met ons. Om het met een prachtig woord van Luther te zeggen: God gaat met ons om op de wijze van de belofte en wij kunnen niet anders met God omgaan dan door het geloof in de belofte. De belofte is ook de moeder van het geloof! God komt in de verkondiging niet allereerst op ons toe als een God die eist. Wat zou het er dan donker uitzien! God komt op ons toe als een God Die geeft. Hij weet in welk een armoede Hij ons aantreft en verklaart in al onze noden te willen voorzien. Vraagt God dan niet? Zeker, maar wat Hij van ons vraagt, wil Hij ons eerst geven. Gods beloven dat om ons geloven vraagt, heeft het overwicht. De beloften van God dienen in de verkondiging dan ook het volle pond te krijgen.

Bijbelse prediking is ontdekkende prediking. In de prediking moeten zonden in de gemeente ontmaskerd worden. Mensen die eigen wegen gaan moeten worden wakker

Ds. H. Peet

geschat, zij moeten ervan overtuigd raken dat ze zo niet verder kunnen en alleen met God in het reine kunnen komen door het reinigende bloed van Christus. De oproep tot bekering komt in de lucht te hangen als niet duidelijk wordt waarvan men zich heeft te bekeren. Ook als men tot geloof gekomen is, blijft ontdekking nodig. Steeds meer moeten de ogen ervoor open gaan hoezeer de zonde in ons bestaan verankerd is. Dat geeft aanleiding tot dieper verootmoediging en doet ons beseffen dat we nooit aan het kruis voorbij komen, maar het kruis juist steeds meer nodig krijgen. Ontdekkende prediking is geen doel in zichzelf en wil zeker niet tot wanhoop brengen of het moest al zijn dat men gaat wanhopen aan zichzelf. Ze heeft geen ander oogmerk dan mensen voor het eerst en steeds weer in de armen van de Heere Jezus te drijven. Het meest ontdekkend is de prediking daar waar we oog in oog met de Gekruisigde komen te staan: onze zonden zijn zo erg dat ze vroegen om de dood van Gods eigen Zoon. Het ontdekkende element in de verkondiging wil ons ervan overtuigen dat we om met A. de Reuver te spreken te arm zijn om de genade te ontberen.

Bijbelse prediking is onderscheidenlijke prediking. De gemeente is geroepen een gelovige gemeente te zijn, van harte amen te zeggen op de belofte en eis die in de doop tot haar kwamen. Lid zijn van de gemeente en onbekeerd voortleven is eigenlijk een vierkante cirkel. Toch komt het vanwege de doorwerking van de zonde - ook in de christelijke gemeente - regelmatig voor dat men onbekeerd voortleeft. Ook al is

de gemeente een gedoopte gemeente en zeker geen willekeurige groep mensen die samenkomt, dat betekent niet dat er in de gemeente geen ongeloof is en geen hypocrieten zijn die de Heere niet kennen. De Abrahamspositie heft de Adamspositie (W. Kremer) niet op. Daarom zal de prediking een onderscheidenlijk karakter dienen te hebben. Niet alleen moet de prediker oog hebben voor de werkelijkheid dat er veel onderscheid is in geloofsbeleving, ook zal ze oog moeten hebben voor de scheidslijn die dwars door de verbondsgemeente heenloopt: er zijn tweeërlei kinderen van het verbond (I. Kievit). In de prediking moet niet alleen de roep klinken om voortgaande bekering maar ook om een eerste bekering. Bijbelse voorbeelden vind je bijvoorbeeld in de prediking van de profeten, in 1 Cor. 10 en in de zeven brieven in Openb. 2 en 3. Vgl. ook 2 Cor. 2:15vv.

Bijbelse prediking is bevindelijke prediking. Onder bevindelijke prediking versta ik dat er in de prediking aandacht is voor de ervaring van het geloof. Het wordt verdisconteerd dat echt geloof beleefd geloof is, dat zijn hoogte- en dieptepunten kent. Dit heeft alles te maken met het werk van de Heilige Geest. De Geest is het die deze bevinding van het geloof werkt. Hierbij komen zaken aan de orde als verdriet over de zonde, vreugde die geproefd wordt bij het ontvangen van het heil, de zekerheid die ligt in het kruis, de vrede die alle verstand te boven gaat, het verlangen om voor en met de Heere te leven enz. Wel moet er zorgvuldig voor gewaakt worden dat bevindelijk preken niet verwordt tot bevindingen preken. Dan krijg je een beschrijvende in plaats van een verkondigende prediking. Je hoort hoe het er in een leven van een kind van God aan toegaat en je wordt uitgenodigd je eigen leven ernaast te leggen, waardoor je tot het inzicht kan komen of het wel of niet

goed met je zit. Hier dreigt het gevaar dat een mens wordt teruggeworpen op zichzelf. Een christen moet niet in zijn eigen geloof gaan geloven maar in Christus. Bovendien wordt dan vergeten dat Christus' werk volbracht is maar het werk van de Geest in het leven van een kind van God nog niet af is. De rust kan dan ook nooit gevonden worden in eigen geloofsbeleving. Ze is alleen te vinden in de wonden van Christus. Zuivere bevindelijke prediking werpt een mens niet op zichzelf maar op Christus terug. Hij is de bron waaraan de bevinding ontspringt. Maar zo heeft het ware geloof bevinding altijd als vrucht! Het geloof bevindt dat het Woord van God waarachtig is. Daarvoor dient de prediking oog te hebben.

Bijbelse prediking is appellerende prediking. Preken is niet een vrijblijvende beschouwing houden, een mening verkondigen die je net zo goed naast je neer kunt leggen. In de prediking dient een beroep op de hoorders gedaan te worden. De mens dient maar niet besproken te worden, hij behoort aangesproken te worden (W. Kremer) Hij worden tot antwoorden geroepen omdat hij van Gódswege worden aangesproken. De hoorder kan niet blijven die hij is en wordt daarom geroepen tot geloof en bekering. In die weg mag hij aan het oordeel ontkomen en recht voor God komen te staan. In de prediking mag je dan ook niet blijven steken in een beschrijving van hoe het gaat en of mensen dat kennen. Uiteindelijk is zo'n prediking heel vrijblijvend. Onder de verkondiging moet de hoorder voor God gesteld worden en het glashelder worden dat hij niet het recht heeft nog één moment langer onbekeerd te blijven. Onze belijdenis zegt dat de beloften van het Evangelie aan een ieder moeten worden verkondigd met bevel tot geloof en bekering (DL, hfst. 2, par 5) Paulus beweegt de mensen tot het geloof enerzijds uit een

diep ontzag voor het oordeel en anderzijds gedrongen door de liefde van Christus (2 Kor. 5:11 en 14). De prediking dient iets in zich te hebben waardoor de hoorder beseft dat hij nog maar één kant op kan, namelijk vluchten tot de Gekruisigde.

Actualiteit

Tenslotte wil ik iets zeggen over de relevantie van een prediking die met dergelijke noties rekening houdt. Ik wil een paar voorbeelden geven waaruit duidelijk wordt dat het oude woord ook voor de moderne mens actueel is. Nu zou je jezelf kunnen afvragen wie deze moderne mens is. P.A. Stempvoort heeft daarvan terecht gezegd: we hebben te maken met een naar de laatste mode geklede Adam en Eva. Hoe je hem moet benaderen? Als altijd!

De mens van onze tijd staat erg onder druk. Hij moet geweldig veel. Je hebt het vandaag niet zomaar gemaakt. Presteren en nog eens presteren lijkt het wachtwoord. Een indrukwekkende cv op Linked In kan je bestaan rechtvaardigen. Ik formuleer. Het bewust zo. Om ons imago nog wat verder op te pimpen nemen we desnoods halve waarheden te baat. Je moet toch vooral positief opvallen. Niet alleen papier maar ook sociale media zijn geduldig. En als je om wat voor reden dan ook niet mee kan, ben je een 'loser'. We hunkeren naar erkenning en denken dat vooral te vinden in wat we bereiken. Je zou haast zeggen dat hier sprake is van een seculiere vorm van Farizeïsme. Hoe bevrijdend klinkt dan het Evangelie dat mensen zichzelf niet hoeven te rechtvaardigen, dat God het is Die juist 'losers', ja goddelozen rechtvaardigt door ze de vreemde gerechtigheid van Christus toe te rekenen. God wil je aanzien in Hem. Zo mag je zijn geliefd kind zijn. Over erkenning gesproken. Ook al ben je een 'loser', bij God is er een echt nieuw begin. Je hoeft

het niet te verdienen, het word je uit genade toegerekend. Het mag dan zo zijn - om met Keller te spreken - dat je zondiger bent dan je ooit gedacht had, tegelijk mag je jezelf meer geliefd weten dan je ooit voor mogelijk hield. Als dit geen bevrijdende boodschap is.

Voor onze tijd is ook karakteristiek dat de eeuwigheid achter de horizon verdwenen is. De mens heeft alleen nog het 'hier en nu'. Het 'daar en straks' doet niet meer mee. Het gevolg is dat er een geweldige druk op het heden komt te liggen. Nu moet je het maken, nu moet je gelukkig zijn. Er is geen hemel meer na dit leven, dus je moet de hemel vinden in dit leven. De eeuwige vreugde is vervangen door het Zwitserleven gevoel... We knippen dit leven uit als een citroen en als we hem uitgeknepen hebben, zijn we 'klaar met leven'. We leven als winkelend publiek vlak voor sluitingstijd. Ik race door de supermarkt van het geluk en probeer mijn wagentje zo vol mogelijk met geluk te laden. Hoe bevrijdend als je gaat ontdekken dat er niet alleen het 'hier en nu' is maar ook een 'daar en straks'. Uiteraard heb je in het heden je verantwoordelijkheid te beleven, maar daar staat of valt niet alles mee. Ik hoef niet voor mijn eigen hemel aan deze kant van het graf te zorgen. Is het leven daar niet veel te weerbarstig voor? Het gaat me toch niet lukken, de gebrokenheid blijft eraan knagen. Het komt uiteindelijk niet op mijn doen aan, ik mag het aan laten komen op Gods doen. Hij heeft voor degenen die Hem lief hebben, bereid wat in geen mensenhart is opgekomen, wat geen oor heeft gehoord en geen oog heeft gezien. Deze boodschap wil ons kortzichtigte mensen eindeloze hoop geven.

Het terroristisch geweld heeft veel mensen onzeker gemaakt. Het heeft geleid tot veel argwaan richting mensen die de islam zijn

toegedaan. Maar dat is niet het enige. Het heeft ons ook bewust gemaakt van het feit dat onze moderne westerse maatschappij niet zo onaantastbaar is als we altijd dachten. Lang niet alle risico's blijken afgedekt te kunnen worden. Het geweld dat vooral een ver-van-ons-bed-show was, is de laatste jaren heel dichtbij gekomen. De zekerheid die we in onze samenleving met haar verworvenheden gevonden meenden te hebben, blijkt nu een schijn-zekerheid te zijn. De prediking heeft daar een echt antwoord op. Zekerheid vinden we niet in onszelf, ook niet in alles wat we in onze moderne maatschappij tot stand hebben gebracht. Echte zekerheid is alleen te vinden buiten onszelf in de Heere Jezus Christus. Hij draagt de zijnen een liefde toe waar niks tussen kan komen, niets kan het geloof van die liefde scheiden en dat is ten diepste eeuwige liefde. Daarin mag het geloof zich verankerd weten. Geen terroristische aanslag haalt daar geen streep door. Wie in die liefde geborgen is, is veilig wat er ook gebeurt. Deze liefde mag de vrees uitbannen en doet de vrees plaatsmaken voor hoop. We hoeven het dan ook niet zwart in te zien. Het geweld van wapens gaat, Jezus komt!

Onze tijd is te typeren als extreem individualistisch. We hebben afgerekend met alle vormen van autoriteit buiten onszelf. We geloven niet in een externe kosmische orde waaraan we moeten voldoen. We construeren onze eigen waarheid. We willen de werkelijkheid onderwerpen aan onze eigen verlangens en doelen. Daarnaar willen we onze werkelijkheid zelfs omvormen. De mens als de maat van alle dingen. Je moet vooral dichtbij jezelf blijven. Het stelt al gauw voor problemen: alsof onze eigen gevoelens en verlangens altijd eenduidig zijn en niet regelmatig tegengesteld zijn aan elkaar! Alsof de werkelijkheid zich zo gemakkelijk naar

onze hand laat zetten en alsof het er niets toe zou doen wat onze omgeving ervan vindt... Gevolg is dat mensen in moreel opzicht aan het verdwalen zijn. Ze moeten zelf zin aan het leven geven, maar dat lukt vaak niet zo goed als we zouden willen. Velen hebben (al willen ze het christendom nu niet meteen weer omarmen) toch wel het gevoel iets te zijn kwijt geraakt. Denk aan de roep om normen en waarden die telkens terugkeert. Hoe bevrijdend is het dan als we gewezen worden op het goede en heilzame gebod van onze God. We mogen normen en waarden in het gebod uit Zijn goede hand ontvangen. We hoeven de zin van ons leven niet zelf uit te vinden, God wil ons hierin richting geven! Hoe zouden we die trouwens ooit kunnen vinden in ons eigen nietige en kwetsbare bestaan? We mogen haar vinden in onze Schepper en juist wie ze daarin vindt, zal daarin een ongekende voldoening vinden. Eenvoudig vanwege het feit dat de Schepper het zo bedoeld heeft. Om het met de Westminster Confessie te zeggen: Het hoogste doel van de mens is God verheerlijken en eeuwig van Hem genieten! Daar mag de prediking aan herinneren.

Doel

Je zou het doel van de verkondiging kunnen omschrijven met dezelfde woorden als de evangelist Johannes het doel van Zijn evangelie omschrijft: deze (nl. tekenen) zijn beschreven opdat u gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God en opdat u, door te geloven het leven hebt in Zijn Naam (Joh. 20:31). Daar wordt het doel bereikt waar mensen Christus vinden en als volgeling van Hem gaan leven.

Luisterend naar Rom. 10 zou je kunnen zeggen dat de bedoeling is dat God je over Zijn eigen Woord terughoort. Dat het roepen van Godswege leidt tot terugroepen.

Immers, al wie de Naam van de Heere zal aanroepen zal zalig worden (Rom. 10:13)! Dit roepen is zoals blijkt een vrucht van het geloof, wat op zijn beurt weer beschreven wordt als een vrucht van de verkondiging die ten diepste te danken is aan de zende God. En zo is de cirkel rond! God is het Die dienaren zendt en in het gebed waarmee Hij wordt aangeroepen, keert het Woord dat Hij door Zijn dienaren zond weer tot Hem terug (Rom. 10:13vv). Dit is niet iets wat in onze macht ligt. Het is Gods eigen werk dat Hij door Zijn Geest aan ons verricht. Maar daarbij maakt God wel gebruik van de prediking door Zijn dienaren.

In de prediking gaat het niet alleen om het komen tot geloof maar wil ook een middel zijn waardoor we mogen groeien in het geloof. De prediker is geroepen om ook de gelovige toe te rusten voor en bemoeiden in het leven met God. Er moet dus niet alleen aandacht zijn voor het begin van het geestelijk leven maar ook voor de voortgang. Paulus schrijft treffend: Hem verkondigen wij, terwijl we ieder mens terechtwijzen en ieder mens onderwijzen in alle wijsheid opdat wij ieder mens volmaakt zouden stellen in Christus Jezus (Kol. 1:28) Dat doel wil de prediking dienen!

Dat vraagt het nodige van een prediker. Het zal u uit het bovenstaande wel duidelijk zijn geworden. Het vraagt ook iets van de hoorder. P.J. Visser zegt daarover: 'God bedient Zich van van feilbare en onbeholpen mensenwoorden(...) Als Verhoogde blijft Christus laag afdalen. Hij laat via tong en mond van mensen van Zich horen. Hij gaat op die menselijke manier Zijn Goddelijke gang in deze wereld en in onze levens. Het is kwetsbaar en koninklijk tegelijk. Dat is iets om stil van te worden en aandachtig naar te luisteren. De vraag aan de hoorders is: zijn we zo van Hem gediend? Bent u

bereid via deze zender met ruis en kraak het nodige van de hemel te vernemen'. De opdracht voor predikers blijft om hoorders echt iets van de hemel te laten vernemen. Voor hoorders geldt de opdracht zich eraan te schikken dat de Levende Heiland bij voorkeur via hele gewone preken van Zich laat horen, zodat je jezelf daaraan mag zalig luisteren!

B O N D S D A G

4 MANNENBONDEN

Christelijk Gereformeerde • Hersteld Hervormde
Gereformeerde Gemeenten • Hervormde Mannenbonden

2017

D.V. zaterdag 28 oktober

in de Oude Kerk te Putten (Kerkplein 11)

Aanvang 10.00 uur precies

"500 JAAR REFORMATIE"

2017

Sprekers:

Voorzitter Mannenbond CGK, ds. C.J. Droger
Openingswoord

Prof. dr. A. de Reuver te Waddinxveen
Referaat getiteld: "Luther"

Prof. dr. A. Baars te Apeldoorn
Referaat getiteld: "Calvijn"

Einde van de vergadering plm. 15.00 uur
De bondsdag is voor iedere belangstellende toegankelijk

De secretaris van de plaatselijke Mannenvereniging verstrekt u
inlichtingen over de gemeenschappelijke reis naar Putten.

*Wij hopen dat u deze Bondsdag van de 4 Mannenbonden wilt bezoeken.
Ook jongeren zijn van harte welkom!*